

Verkenkend natuuronderzoek Moorwijk Boxtel

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en
regelgeving voor natuur

Sweco Nederland B.V.

Onderwerp

Projectnummer

Klant

Auteur

Datum

Versie

Documentreferentie

Handelsregister 30129769

Moorwijk Boxtel

51024522

Janssen de Jong

Projectontwikkeling B.V.

14-11-2025

D0

NL25-648800269-154349

Gecontroleerd door

Vrijgegeven door

Inhoudsopgave

	Samenvattende tabel	4
1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Kader van het onderzoek	6
1.3	Ligging en beschrijving plangebied	6
1.4	Voorgenomen activiteiten	9
1.5	Voorgaand onderzoek	9
2	Omgevingswet: Natura 2000-gebieden	11
2.1	Toetsingskader	11
2.2	Methode	12
2.3	Resultaten	12
2.4	Analyse en toetsing van mogelijke effecten	14
2.5	Conclusie	14
3	Omgevingswet: soortenbescherming	15
3.1	Toetsingskader	15
3.2	Methode	15
3.3	Resultaten	16
3.3.1	Planten	16
3.3.2	Vleermuizen	17
3.3.3	Grondgebonden zoogdieren	18
3.3.4	Vogels	20
3.3.5	Vissen	23
3.3.6	Amfibieën	23
3.3.7	Reptielen	24
3.3.8	Ongewervelden	25
3.3.9	Rode lijst-soorten	26
4	Overig natuurbeleid	28
4.1	Toetsingskader	28
4.2	Resultaten	29
5	Conclusies en aanbevelingen	31
5.1	Natura 2000	31
5.2	Soortenbescherming	31
5.3	Overig natuurbeleid	32
	Referenties	33
	Bijlage 1 Toetsingskaders wetgeving en beleid	34

Samenvattende tabel

In onderstaande tabellen is een samenvatting weergegeven van conclusies, voortkomend uit het verkennend natuuronderzoek.

Omgevingswet: gebiedsbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedures
Natura 2000-gebieden	Mogelijke toename aan stikstofdepositie in de aanlegfase	Bij Wet verplicht gebruik van AERIUS-calculator (art. 4.15 Or)	N.v.t.	Afhankelijk van de resultaten van de AERIUS- berekening moet een ecologische beoordeling of Passende Beoordeling worden geschreven en/of een omgevingsvergunning worden verkregen.

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

Omgevingswet: soortbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedures
Planten	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vleermuizen	Mogelijk fysieke aantasting verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied	Protocollair onderzoek naar verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied	N.v.t.	Op basis van de resultaten dient mogelijk een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden. De maatregelen worden opgenomen in een Ecologisch werkprotocol.
Grondgebonden zoogdieren	Mogelijk aantasten van verblijfplaatsen van boommarter, bunzing, eekhoorn en wezel.	Protocollair onderzoek naar de aanwezigheid van de marters en naar nesten van eekhoorns	Afhankelijk van aanvullend onderzoek	Op basis van de resultaten dient mogelijk een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden. De maatregelen worden opgenomen in een Ecologisch werkprotocol.
Vogels	Nesten reigers en mogelijk jaarrond beschermde nesten	Protocollair onderzoek naar aanwezigheid van broedende roofvogels	Algemeen: Kapwerkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen. Specifieke maatregelen afhankelijk van aanvullend onderzoek.	Op basis van de resultaten dient mogelijk een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden. De maatregelen worden opgenomen in een Ecologisch werkprotocol.

Omgevingswet: soortbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedures
Amfibieën	Mogelijk aantasten overwinteringsgebied Alpenwatersalamander en kamsalamander	Protocollair onderzoek naar de aanwezigheid van Alpenwatersalamander en kamsalamander	Afhankelijk van aanvullend onderzoek	Op basis van de resultaten dient mogelijk een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden. De maatregelen worden opgenomen in een Ecologisch werkprotocol.
Reptielen	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Vissen	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Ongewervelden	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Rode lijst-soorten	Mogelijk aantasten dubbelloof, hanenkam en kurkstrookzwam	N.v.t.	Hergebruiken bomen/boomstammen en creëren groeiplaatsen voor dubbelloof	Advies om maatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol.

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

Omgevingswet: Provinciaal beleid	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedures
Natuurnetwerk Brabant (inclusief ecologische verbindingszone en Attentiezone waterhuishouding)	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Groenblauwe mantel	Geen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Janssen de Jong Projectontwikkeling B.V. wil de locatie Moorwijk te Boxtel herontwikkelen. Op drie clusters binnen Moorwijk is nieuwbouw gepland.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben mogelijk negatieve effecten op beschermde plant- of diersoorten of beschermde gebieden. In 2019 is eerder al een verkennend natuuronderzoek/QuickScan¹ uitgevoerd door Faunaconsult. Dit rapport is ouder dan 3 jaar, en hiermee is de geldigheid verstreken. Om een actueel beeld te kunnen vormen van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten hierop is voorliggend verkennend natuuronderzoek uitgevoerd door Sweco Nederland B.V. Hiermee wordt het plan getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur.

1.2 Kader van het onderzoek

Het plan wordt getoetst aan de volgende relevante kaders van de wet- en regelgeving voor natuur:

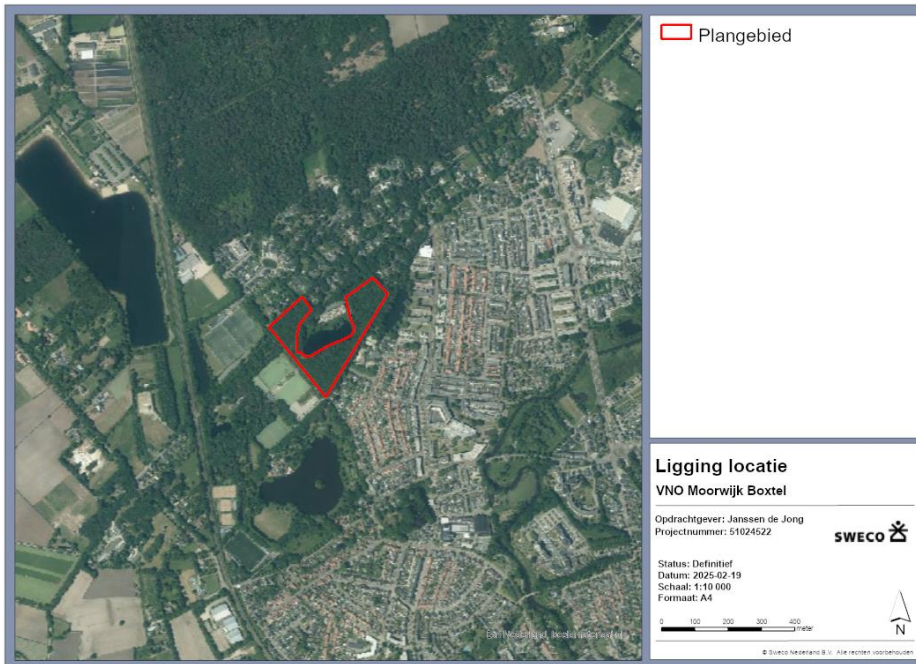
- Omgevingswet:
 - Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn);
 - Soortenbescherming.
- Provinciaal natuurbeleid:
 - Natuurnetwerk Brabant (NNB);
 - Groenblauwe mantel.
- Gemeentelijk beleid.

Het verkennend onderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Toetsing heeft plaatsgevonden op de beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde soorten en op de natuurbeleidskaders. In het rapport worden indien noodzakelijk de vervolgstappen besproken die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Een verkennend natuuronderzoek heeft een geldigheid van 3 jaar, tenzij de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd.

1.3 Ligging en beschrijving plangebied

Moorwijk is gelegen aan de noordwest zijde van Boxtel. Het plangebied wordt aan drie zijden begrenst door wegen; de Halderheiweg, Molenwijkseweg en de Parkweg. Het plangebied ligt in een bosrijke omgeving met vrijstaande woningen, sportpark, recreatiegebied en verschillende waterpartijen. Ten oosten van het gebied ligt een woonwijk. De grenzen van het plangebied, zoals weergegeven in Figuur 1, beslaan enkel de bosschages.

¹ Faunaconsult (2019). Quickscan natuurwetgeving Moorwijk in Boxtel. 11 april 2019.

Figuur 1 | Ligging van het plangebied.

Het plangebied betreft een verwilderd landgoed. Er is een beukenlaan centraal in het plangebied aanwezig, twee vennen/waterplassen en op een voormalig voetbalveldje in het oosten is een oud gronddepot aanwezig. In het gebied is een bosje ontstaan die gedomineerd wordt door Amerikaanse eik, met verder vooral den, berk, beuk en zomereik. Doordat de bomen (met name Amerikaanse eik) dicht op elkaar staan en een gesloten bladerdek vormen, is er weinig ondergroei aanwezig. De ondergroei bestaat met name uit Amerikaanse vogelkers, rhododendron en hult. Langs het ven staat ook sporkehout. Het grote ven en het appartementencomplex aan de overzijde daarvan, vallen buiten de scope van dit plan, maar zijn tijdens het veldbezoek wel bekeken. Zie figuur 2 voor een impressie van het plangebied.

Figuur 2 | Impressie van het plangebied.

1.4 Voorgenomen activiteiten

Op de locaties weergegeven in figuur 3 en een buffer er omheen, wordt de bosvegetatie gekapt. Daarna wordt de grond bouwrijp gemaakt, en worden de nodige voorzieningen (kabels en leidingen, infrastructuur en parkeerplaatsen) aangelegd en worden de woningen gebouwd. Voor de infrastructuur moeten mogelijk ook enkele bomen gekapt worden. In het voorlopige ontwerp is bij de locatie van de woningbouw en ontsluiting specifiek rekening gehouden met het behoud van waardevolle bomen (inheemse en/of oude bomen).

Figuur 3 | Ontwerptekening nieuwbouw

1.5 Voorgaand onderzoek

In het voorgaande onderzoek van Faunaconsult (2019) werd geconcludeerd dat er geen negatieve effecten te verwachten waren op Natura 2000-gebieden en op het Natuurnetwerk Brabant.

Wat betreft de soortenbescherming is geconcludeerd dat het plangebied lokaal van belang is voor een broedkolonie (38 nesten) van de blauwe reiger. Deze soort is meegenomen in het activiteitenplan destijds. Voor zowel reigers, als algemene broedvogels, is geconcludeerd dat buiten het broedseizoen gewerkt dient te worden.

Uit deze QuickScan bleek de mogelijke aanwezigheid van vleermuisverblijven in de holle bomen. Tevens werd beoordeeld dat de bomen en vijvers mogelijk een vaste vliegroute en/of belangrijk foerageergebied waren. Derhalve is aanvullend vleermuizenonderzoek uitgevoerd.

In de QuickScan werd geconcludeerd dat er enkel beschermde, maar vrijgestelde soorten zoogdieren en amfibieën aanwezig zouden zijn in het plangebied. Hiervoor is de noodzaak om te handelen volgens de specifieke Zorgplicht benadrukt.

2 Omgevingswet: Natura 2000-gebieden

2.1 Toetsingskader

De Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitattypen binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd vanuit een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Na aanwijzing van een gebied wordt door het ministerie Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (LNV) in het aanwijzingsbesluit benoemd welke natuurwaarden kwalificerend zijn, en worden op gebiedsniveau de instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor de betreffende habitattypen en/of soorten.

In dit verkennend natuuronderzoek wordt getoetst of projecten of plannen negatieve gevolgen kunnen hebben voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten of habitattypen voor de betreffende Natura 2000-gebieden. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de beoordeling van de vergunningplicht voor projecten en de beoordeling van de mogelijkheid tot vaststelling van plannen. Bij projecten kan er sprake zijn van een 'Natura 2000-activiteit'. Dit wil zeggen dat het project mogelijk significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Dit is vergunningsplichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een vergunningsvrij geval. De significantie van gevolgen wordt beoordeeld in een voortoets, Passende Beoordeling en/of ADC-toets. Als uit de voortoets blijkt dat er geen sprake is van mogelijke significante gevolgen of wanneer er sprake is van een vergunningsvrij geval, kan er wel sprake zijn van 'een activiteit die nadelige (maar zeker geen significante) gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied of bijzonder nationaal natuurgebied'.

Voor Natura 2000-gebieden is een specifieke Zorgplicht opgenomen (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die negatieve gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art.11.6, 1e lid Bal).

Als uit de voortoets blijkt dat er sprake kan zijn van een 'activiteit die nadelige (maar zeker geen significante) gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied of bijzonder nationaal natuurgebied' en hiervoor geen vergunningplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht wel van toepassing. Om mogelijke nadelige gevolgen als gevolg van stikstofdepositie te beoordelen, is het gebruik van de AERIUS-calculator bij wet verplicht (artikel 4.15 Or).

Voor een plan geldt dat deze mag worden vastgesteld als uit een Passende Beoordeling blijkt dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten (art. 10.24 Bkl). Is er ondanks mitigatie nog steeds sprake van een significant gevolg, dan kan een plan alleen worden vastgesteld als de ADC-toets met succes is doorlopen (art. 10.24, lid 2 en 3 Bkl).

In Bijlage 1 wordt het toetsingskader in meer detail beschreven.

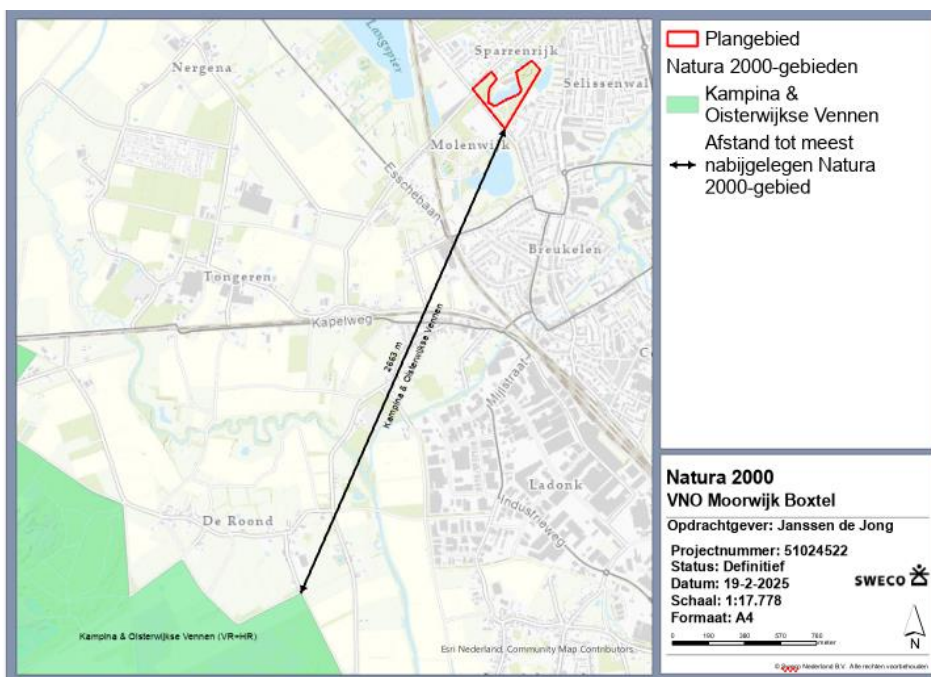
Bij de toetsing is gekeken naar de Natura 2000-gebieden tot op 25 km² afstand van het plangebied. Dit is ruim voldoende om effecten door eventuele externe werking mee te nemen. Enkel effecten door stikstofdepositie kunnen verder reiken, echter is door de overheid gesteld dat effecten hiervan tot op 25 kilometer van de bron dienen te worden berekend en getoetst.³

2.2 Methode

De ligging van Natura 2000-gebieden is in beeld gebracht middels de Natura 2000-gebiedenkaart van PDOK, beschikbaar via het Nationaal Georegister. Tevens is gebruik gemaakt van de website van Natura 2000.

2.3 Resultaten

Uit de analyse blijkt dat het Natura 2000-gebied Kampina en Oisterwijkse Vennen het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is. Het bevindt zich op een minimale afstand van circa 2,6 kilometer van het plangebied, zie figuur 4.

Figuur 4 | Minimale afstand van het plangebied tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied.

Binnen een straal van 25 km liggen diverse andere Natura 2000-gebieden. Alle Natura 2000-gebieden binnen een afstand van 25 km van het plangebied zijn weergegeven in tabel 1.

² <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/>

³ De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft 5 april 2023 in de tussenuitspraak ViA15 geoordeeld dat de rekenafstand van 25 kilometer bij individuele projecten aanvaardbaar is.

Tabel 1 Afstand van nabijgelegen Natura 2000-gebied(en) tot plangebied. Ook de beschermingsregimes, Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) of beiden zijn gegeven.

Natura 2000 gebied	Afstand (km)	Beschermingsregime
Kampina & Oisterwijkse Vennen	2,7	VR+HR
Kampina & Oisterwijkse Vennen	4,4	HR
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	7,4	HR
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	7,9	HR
Kempenland-West	13,7	HR
Langstraat	20,5	HR
Regte Heide & Riels Laag	20,6	HR
Rijntakken	22,2	VR
Rijntakken	22,5	VR+HR
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	23	HR

Het Natura 2000-gebied Kampina en Oisterwijkse vennen vormen een licht glooiend dekzandlandschap met zandduinen, bossen, vennen, heide en overgangen naar schraalgraslanden in beekdalen. Het hele gebied is beschermd onder de Habitatrichtlijn en de vogelrichtlijn. Het gebied is aangewezen voor een aantal habitattypen en Habitatrichtlijnsoorten. Voor al deze waarden zijn instandhoudingsdoeleinden opgesteld. Deze kunnen aangeven dat er 'behoud' of 'uitbreiding' van de omvang (populatiegrootte of oppervlakte habitatype of leefgebied van de soort) en 'behoud' of 'verbetering' van de kwaliteit (van het habitatype of leefgebied van de soort) beoogd is.

De habitattypen H2310 Stuifzanden met struikhei, H2230 Zandverstuivingen, H3110 en H3130 (Zeer) zwak gebufferde vennen, H3160 Zure vennen, H4010 Vochtige heide (hogere zandgronden), H4030 Droge heiden, H6410 Blauwgraslanden, H7110 Actieve hoogvenen, H7210 Galigaanmoerassen en H9190 Oude eikenbossen zijn zeer gevoelig voor stikstofdepositie en H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen, H9120 Beuken-eikenbossen met hulst en H91D0 Hoogveenbossen en H91E0_C Vochtige alluviale bossen zijn gevoelig voor stikstofdepositie. Er zijn in de nabijheid van het plangebied dus verschillende habitattypen die gevoelig of zeer gevoelig zijn voor stikstofdepositie.

2.4 Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Het plangebied ligt buiten de grenzen van het Natura-2000 gebied, dus directe effecten door fysieke aantasting en versnippering zijn op voorhand uit te sluiten. Indirecte effecten reiken in het algemeen tot maximaal honderden meters ver. Het meest dichtbijgelegen Natura 2000-gebied ligt op minimaal 2663 meter afstand van het plangebied. Indirecte effecten ten gevolge van de werkzaamheden, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring, worden vanwege de afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied op voorhand uitgesloten.

Stikstofemissie kan optreden tijdens zowel, de aanlegfase en de gebruiksfase. Bij de uitvoering van de werkzaamheden in de sloop- en bouwfase zal gebruik worden gemaakt van nog nader te bepalen inzet van mobiele werktuigen en vrachtverkeer. Deze emissies kunnen zich via de lucht verplaatsen over grote afstanden en zodoende resulteren in stikstofdeposities in Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden.

2.5 Conclusie

Indirecte effecten ten gevolge van stikstofemissie tijdens de aanlegfase en de gebruiksfase kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Derhalve dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van de berekening dient mogelijk een Voortoets uitgevoerd te worden.

3 Omgevingswet: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

Soortenbescherming is geregeld in de Omgevingswet. De beschermde soorten in Nederland zijn in te delen in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en Andere beschermde soorten. Indien een activiteit mogelijk een gevolg heeft voor een in het wild levende dier- of plantensoort, ongeacht de beschermingsstatus, is er sprake van een flora- en fauna-activiteit.

Het uitvoeren van schadelijke handelingen bij soorten van de eerste twee categorieën, te weten vangen, doden, verstoren of hun vaste rust- en verblijfplaatsen aan te tasten, leidt tot vergunningplicht. Het verstoren van soorten uit de derde categorie, is geen schadelijke handeling die leidt tot vergunningsplicht. Het uitvoeren van schadelijke handelingen bij soorten van de derde categorie, te weten vangen, doden of hun vaste rust- en verblijfplaatsen aan te tasten, leidt tot vergunningplicht. Soorten uit deze categorie kunnen door het bevoegd gezag onder voorwaarden vrijgesteld worden van vergunningplicht bij schadelijke handelingen. In het Bal zijn een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen.

Een vergunning kan alleen worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing is, er sprake is van een wettelijk belang en de activiteit niet leidt tot een verslechtering van de staat van Instandhouding van de aangevraagde soort. Naast bovengenoemde beschermde soorten, dient ter invulling van de specifieke zorgplicht en het voorkomen van onnodig lijden ook onderzoek uitgevoerd te worden naar kwetsbare en/of bedreigde (niet-beschermde) soorten. Hiertoe behoren soorten van de Vogelrichtlijn (Bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl), Habitatrichtlijn soorten (Bijlage II, IV en V Hrl), Rode lijst-soorten en nationaal beschermde soorten (Bijlage IX Bal). Het toetsingskader voor soortenbescherming wordt nader beschreven in Bijlage 1.

3.2 Methode

Het actueel en potentieel voorkomen van beschermde soorten in het plangebied is onderzocht middels een bronnenonderzoek en een oriënterend veldbezoek. Op basis hiervan is een habitatgeschiktheidsbeoordeling gedaan. Vanwege de te verwachten effecten zijn de (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten en de effecten hierop tot 100 meter van het plangebied onderzocht.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn onder andere landelijke (digitale) verspreidingsatlassen (waaronder de NDFF-Verspreidingsatlas⁴), regionale verspreidingsatlassen en, wanneer beschikbaar, voorgaande onderzoeken geraadpleegd. Ook is data direct uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) gebruikt van de afgelopen 5 jaar.

⁴ www.verspreidingsatlas.nl

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van beschikbare gegevens en een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 13 februari door Gijs Meijer. De weersomstandigheden waren 0.5°C, windkracht 2 Bft, noordenwind en droog.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling is een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groepen)en en/of het geschikte biotoop beïnvloed wordt of kunnen worden door de voorgenomen activiteit. Hieruit is duidelijk geworden voor welke soort(groepen) nader (veld)onderzoek en eventueel het aanvragen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit in het kader van de Omgevingswet aan de orde is.

3.3 Resultaten

3.3.1 Planten

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont geen waarnemingen van beschermde planten in het plangebied. In de nabije omgeving (straal 3 km), zijn waarnemingen van de beschermde soorten kartuizer anjer en kruipend moerasscherm bekend. De Kartuizer anjers betreffen vijf ingezaaide exemplaren (NDFF). Het plangebied bestaat voornamelijk uit bos met weinig ondergroei. Algemene soorten die waargenomen zijn tijdens het veldbezoek zijn Amerikaanse eik, beuk, den, berk, hulst en rododendron. Beschermde soorten komen voornamelijk voor in stabiele (voedselarme) habitattypen, zoals duinen, heiden en venen.

De schubvaren groeit op oude muren, rotsen, spleten van stenen constructies en kalkstenen muurtjes. Hij groeit hier op zonnige tot half beschaduwde, droge, kalkrijke plekken. Deze stenige plekken zijn binnen de begrenzing van het plangebied niet aangetroffen. Het voorkomen van de schubvaren binnen de grenzen van het projectgebied kan dus op voorhand worden uitgesloten.

Het kruipend moerasscherm staat op zonnige open plaatsen op (periodiek) natte, matig voedselarme tot matig voedselrijke, stikstofrijke, zwak zure en 's winters ondiep overstroomde grond. De soort komt dan ook voor aan waterkanten, zee duinen, grasland en uiterwaarden. Alle waarnemingen komen van één locatie, namelijk een van de natte delen naast de Essche stroom, waar de kleine Aa aftakt van de Essche stroom. Een dergelijk habitat komt niet voor binnen de grenzen van het plangebied. Het voorkomen van het kruipend moerasscherm kan dus op voorhand worden uitgesloten.

Effectanalyse

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde planten aangetroffen. Het plangebied biedt ook geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten. De aanwezigheid van beschermde planten kan dan ook worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde planten is niet nodig. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot planten is niet nodig. Ook zijn maatregelen in het kader van de specifieke zorgplicht niet noodzakelijk.

3.3.2 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont waarnemingen van gewone dwergvleermuis binnen de grenzen van het plangebied. Tevens zijn waarnemingen bekend van gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis in de omgeving van het plangebied. De ruige dwergvleermuis en watervleermuis kunnen op basis van hun verspreiding en habitatvoorkeuren niet op voorhand worden uitgesloten.

Vaste rust- en voorplantingsplaatsen

Vaste rust- en voorplantingsplaatsen van vleermuizen zijn op basis van de keuze in verblijfplaatsen globaal in twee soorten te verdelen: soorten die hun verblijfplaats in gebouwen hebben zoals in een spouwmuur en achter gevelbetimmering (zoals de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis) en vleermuizen die hun verblijfplaats in holten van bomen of achter loszittende bast hebben (zoals de bosvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis). Tevens zijn er soorten die van beide verblijfplaatsen gebruik kunnen maken.

Binnen het plangebied staan een aantal grote bomen met geschikte kieren en (spechten)gaten, zie figuur 5. Deze openingen zouden mogelijk geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. Een functie van de bomen als vaste rust- en verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis is op voorhand niet uit te sluiten.

Figuur 5 | Mogelijk geschikte holten in bomen, welke kunnen fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen

Op het terrein staat een appartementencomplex, en verder naar de rand staan een aantal vrijstaande woningen. Deze vallen niet binnen de werkgrenzen. Er worden dus geen verblijfplaatsen in gebouwen fysiek aangetast. Tevens vinden de werkzaamheden op dermate afstand plaats van de gebouwen, dat verstoring van eventuele verblijfplaatsen in de gebouwen ook niet aan de orde is.

Foerageergebied en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen zijn ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen beschermd indien deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van een lokale populatie. Vliegroutes zijn nodig voor vleermuizen om zich te kunnen verplaatsen tussen verblijfplaats en foerageergebied. Verschillende soorten vleermuizen (zoals de ruige en gewone dwergvleermuis) maken gebruik van lijnvormige elementen, zoals bomenrijen, watergangen en houtwallen, om te navigeren en ter beschutting tegen wind.

Naast het werkgebied ligt een grote vijver. Waterlichamen trekken insecten aan waar vleermuizen op jagen. Mogelijk is de vijver essentieel foerageergebied. Er zijn in het plangebied twee lijnvormige elementen aanwezig welke mogelijk dienstdoen als vliegroute, namelijk een beukenlaan en de bosranden aan de oost- en westzijde. Deze blijven behouden.

Effectanalyse

Met het kappen van de bomen gaan mogelijk verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis verloren. Tevens kan door een toename in verlichting naast de vijver, deze zijn functie als mogelijk essentieel foerageergebied verliezen. Derhalve vinden er mogelijk negatieve effecten plaats op vleermuizen. Er dient aanvullend onderzoek plaats te vinden naar vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van vleermuizen. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot vleermuizen is mogelijk nodig.

In het nabijgelegen appartementencomplex kunnen ook verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Deze worden fysiek niet aangetast. De werkzaamheden vinden op dermate afstand plaats van het gebouw dat verstoring van verblijfplaatsen ook is uit te sluiten. Tevens wordt de mogelijke functie als vliegroute van de beukenlaan en bosranden niet fysiek aangetast. Tijdelijke verstoring tijdens de bouw kan eenvoudig worden voorkomen met enkele maatregelen, zoals het voorkomen van lichtuitstraling. Aanbevolen wordt deze maatregelen op te nemen in een ecologisch werkprotocol.

3.3.3 Grondgebonden zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont waarnemingen van eekhoorn binnen de grenzen van het plangebied. In de omgeving (straal 3km) van het plangebied zijn waarnemingen bekend van bever, boommarter, bunzing, das, otter en steenmarter. Daarbij wordt op basis van verspreidingsgebied en geschikt habitat de aanwezigheid van bosmuis, bruine rat, egel, huisspitsmuis, konijn, rosse woelmuis, veldmuis, vos en wezel verwacht.

De bever en otter komen veelvuldig voor in de watergangen rondom het plangebied, zoals in de nabijgelegen Dommel en kleine Aa. Er zijn geen sporen van bevers aangetroffen binnen het plangebied. De bever heeft zich derhalve nog niet gevestigd binnen het plangebied. De otter is veelal gebonden aan stromende wateren, en wordt derhalve hier op voorhand uitgesloten.

Er zijn geen sporen van das (prenten, snuitputjes, hollen) aangetroffen tijdens het veldbezoek. Het voorkomen van de das binnen de grenzen van het projectgebied wordt derhalve op voorhand uitgesloten.

De boommarter leeft in bossen, waar de rustplaatsen zich kunnen bevinden in boomholten, hopen van andere dieren, tussen boomwortels of tussen takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechtenholten. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie. De bunzing maakt gebruik van hopen van dieren, takken- en steenhopen, holle bomen of onder boomwortels om schuilplaatsen in te maken. De steenmarter komt voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen, maar ook in steden. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij zijn de elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang. De wezel leeft bij voorkeur in droge natuur- en cultuurlandschap. Wezels hebben graag dekking van bosschages, houtstapels of heggen. Ze gebruiken oude hopen van muizen, ratten en konijnen.

Het plangebied bevat bomen met holten, ruigte, bosschages en hopen van dieren, zie figuur 6. Derhalve kunnen de marterachtigen boommarter, bunzing en wezel niet op voorhand worden uitgesloten. De hermelijn wordt op basis van de bekende verspreidingsgegevens uitgesloten.

Figuur 6 | Een van de vereiste elementen voor (kleine) marters, een takkenril

Het konijn houdt van zandige bodems om een hol in te graven en komt voor in perken, tuinen en bosranden. Het voorkomen van konijnen in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. In de provincie Noord-Brabant is het konijn echter een vrijgestelde soort.

Algemeen voorkomende dieren die gebonden zijn aan bosachtig leefgebied, zoals de bosmuis, bruine rat, egel, huisspitsmuis, rosse woelmuis, veldmuis en vos, kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Effectanalyse

Het plangebied is in potentie geschikt voor boommarter, bunzing, eekhoorn en wezel. Met de voorgenomen ontwikkeling kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van deze soorten fysiek worden aangetast. Derhalve dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar deze soorten. Op basis van de resultaten dient mogelijk een vergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden met betrekking tot eekhoorn, boommarter en/of kleine marterachtigen.

De soorten konijn, bosmuis, bruine rat, huisspitsmuis, rosse woelmuis, egel, veldmuis en vos zijn op basis van het aanwezige biotoop, het veldbezoek en de bekende verspreidingsgegevens niet op voorhand uit te sluiten. Met de voorgenomen werkzaamheden kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van deze soorten fysiek worden aangetast. Deze soorten zijn (in de provincie Noord-Brabant) vrijgesteld van de noodzaak tot een omgevingsvergunning. Echter zijn de soorten wel beschermd onder de specifieke zorgplicht, en moet onnodig lijden voorkomen worden. Voorzorgsmaatregelen dienen te worden genomen tijdens de uitvoeringsfase. Geadviseerd wordt deze op te nemen in een ecologisch werkprotocol.

3.3.4 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën, waarbij de nesten van soorten van categorie 1 tot en met 4 in principe altijd jaarrond beschermd zijn. Categorie 5-soorten hebben enkel een jaarrond beschermd nest wanneer sprake is van een zwaarwegend ecologisch belang om het nest jaarrond te beschermen. De categorieën zijn toegelicht in Bijlage 1, Tekstbox 1.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 - 4)

De NDFF toont waarnemingen van verschillende soorten met een jaarrond beschermd nest categorie 1 t/m 4 in de omgeving (straal 3 km) te weten, steenuil, gierzwaluw, huismus, roek, grote gele kwikstaart, kerkuil, ooievaar, slechtvalk, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespandief en zwarte wouw. Tijdens het veldbezoek en van de NDFF binnen de grenzen van het plangebied zijn enkel waarnemingen bekend van soorten met een categorie 5 beschermd nest, zie volgend kopje.

De steenuil en kerkuil komen veelal voor in kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weiljes en knoestige bomen. Jachtgebied bestaat uit open terrein met lage vegetatie. De kerkuil jaagt tevens ook op ruig begroeide graslanden, braakliggende akkers, ruige grasstroken en wegbermen. De steenuil broedt in oude bomen, schuren en gebouwen. De kerkuil broedt in speciale nestkasten, en heel soms in boomholten. Het plangebied heeft een te bosrijk karakter voor de steen- en kerkuil. Deze worden derhalve niet verwacht.

Gierzwaluw en huismus broeden in gebouwen. Gierzwaluwen hebben hun nesten vooral in gebouwen in steden en dorpen. Het plangebied is gelegen in een bosrijke omgeving, met geen woningen binnen de grenzen van het plangebied. Het voorkomen van verblijfplaatsen van gierzwaluw en huismus kan worden uitgesloten.

Roeken zijn koloniebroeders en broeden in hoge bomen in groepjes bij elkaar. In de hoge bomen binnen het plangebied zijn geen nesten van roeken aangetroffen. De grote gele kwikstaart broedt in oevers bij stromende beken en rivieren. Ooievaars broeden op hoge plaatsen, bij extensief beheerde weilanden in veenweidegebieden en uiterwaarden met een hoge waterstand. Deze soorten zijn dus op basis van hun (broed)biotoop op voorhand uit te sluiten.

Slechtvalk, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer en wespendif broeden in grote bomen in (halfopen) bos, maar ook in kleinschalig cultuurland in combinatie met bos. Van deze soorten bouwt enkel de sperwer jaarlijks een nieuw nest. De andere soorten gebruiken ook nesten van andere vogels om in te broeden.

De zwarte wouw komt voor in halfopen, bos- en waterrijke gebieden zoals rivierdalen met ooibossen en moerasgebieden. Hij broedt in kruinen van bomen, vaak dicht bij water. In Nederland zijn de broedparen zeer schaars, ze broeden voornamelijk in Limburg. Het leefgebied in het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van de zwarte wouw. Tevens worden op basis van de verspreiding geen broedgevallen verwacht.

Figuur 7 | Een aantal nesten uit de reigerkolonie.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 5)

Tijdens het veldbezoek zijn nesten van blauwe reigers waargenomen, zie figuur 7. Uit voorgaand onderzoek is gebleken dat een broedkolonie aanwezig is binnen de grenzen van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen reigers aangetroffen op de nesten of in het plangebied. Blauwe reigers beginnen al vroeg in het seizoen met broeden. Op basis van het veldbezoek in de broedperiode lijkt het dat reigers niet meer broeden in het plangebied. Aanvullend onderzoek zal hier uitsluitsel over geven. Categorie 5 nesten zijn enkel beschermd wanneer er ecologische urgentie is om deze nesten te beschermen. Bijvoorbeeld wanneer er geen alternatieven in de buurt zijn, of wanneer de staat van instandhouding van de soort in het geding komt. Er zijn alternatieve nestlocaties in de omgeving aanwezig. Uit zorgvuldigheid wordt aanbevolen aanvullend onderzoek uit te voeren naar de nesten van blauwe reigers.

Andere soorten met categorie 5 nesten, bekend uit de NDFF zijn boerenwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, ekster, gekraagde roodstaart, groene specht, grote bonte specht, huiswaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, koolmees, oeverwaluw, pimpelmees, raaf, spreeuw, tapuit, torenvalk, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Tijdens het veldbezoek zijn spechtenholen, koolmezen, pimpelmezen en boomklever aangetroffen. Voor deze soorten geldt dat op basis van het aantal bomen en bosschages in de omgeving, er geen ecologische urgentie is om de categorie 5 nesten als jaarrond beschermd aan te duiden. Er is voldoende alternatief aanwezig en deze soorten zijn voldoende flexibel om een nieuw nest te maken. Deze nesten worden dus, net als de nesten van algemene broedvogels, enkel beschermd tijdens het broedseizoen.

Algemene broedvogels

In de bomen en struweel op het terrein kunnen mogelijk algemene vogels, zoals merel, roodborst en houtduif gaan broeden. Alle in Nederland broedende vogels en hun nesten zijn tijdens het broeden beschermd. Voorafgaand aan de versturende werkzaamheden binnen het broedseizoen (circa half maart tot half juli), is het uitvoeren van een broedvogelcontrole noodzakelijk. In de Omgevingswet wordt het broedseizoen niet gespecificeerd. Van belang is of er broedende vogels aanwezig zijn die verstoord kunnen worden. Er zijn soorten die al (ver) voor half maart kunnen en/of beginnen met broeden, zoals houtduif, bosuil (december/januari) en blauwe reiger (februari/maart).

Indien door voorzorgsmaatregelen verstoring van broedende vogels voorkomen kan worden, kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden. Deze voorzorgsmaatregelen dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Werkzaamheden buiten het broedseizoen kunnen zonder aanvullende broedvogelcontroles plaatsvinden.

Effectanalyse

Er zijn tijdens het veldbezoek nesten van reigers aangetroffen. Dit is een categorie 5 soort, wat wil zeggen dat de staat van instandhouding niet negatief beïnvloed mag worden. Tevens kunnen (oude) reigernesten gebruikt worden door roofvogels, te weten slechtvalk (sporadisch), boomvalk, havik, ransuil, wespandief en buizerd. Derhalve dient aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de functie van de nesten. Door tussen begin april en half mei viermaal onderzoek te doen bij de nesten, kunnen broedgevallen van bovengenoemde soorten aangetoond danwel uitgesloten worden. Op basis van de resultaten dient er mogelijk een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot vogels met jaarrond beschermde nesten aangevraagd te worden.

Tevens zijn nesten van andere categorie 5 jaarronde bescherming aangetroffen, zoals spechtenholen. Er zijn in de omgeving voldoende alternatieven en deze vogels zijn voldoende flexibel om elders een nieuw nest te maken. Ze worden dus niet als jaarrond beschermd aangemerkt, maar worden beschermd zoals algemene broedvogels. Ook algemene broedvogels kunnen niet uitgesloten worden in het plangebied, zo kunnen merels en roodborsten broeden in de heggen. De kap van bomen kan enkel buiten het broedseizoen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot half augustus, al kunnen soorten als de houtduif al ver voor deze periode tot broeden komen. Indien niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, dient voorafgaande aan de sloopwerkzaamheden een broedvogelcheck uitgevoerd te worden door een ter zake kundige ecooloog. Indien broedende vogels worden aangetroffen, kunnen de werkzaamheden niet, of in overleg met de ecooloog in mindere mate doorgang vinden. Geadviseerd wordt de voorzorgsmaatregelen uit te werken in een ecologisch werkprotocol.

3.3.5 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont geen waarnemingen van vissen in het plangebied. De vijver is ongeschikt voor beschermde soorten, gezien het stilstaande water. Beschermde soorten kunnen op basis van hun habitatvoorkeur en bekende verspreidingsgegevens op voorhand worden uitgesloten.

Effectanalyse

Het voorkomen van (beschermde) vissen in het plangebied wordt op voorhand uitgesloten. Er vinden geen nadelige effecten plaats op vissen. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde vissen is niet nodig. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot vissen is niet nodig.

3.3.6 Amfibieën

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit de NDFF zijn waarnemingen van bruine kikker binnen de grenzen van het plangebied en gewone pad en kamsalamander zijn in de directe omgeving waargenomen. Tevens is op basis van het verspreidingsgebied en aanwezig habitat Alpenwatersalamander niet uit te sluiten.

De Alpenwatersalamander plant zich voort in allerlei typen wateren, zolang ze maar niet snelstromend of rijk aan vis zijn. De soort overwintert op het land, vaak in bladstrooisellagen en tuinafvalhopen. De kamsalamander komt voor in bosrijke gebieden met houtwallen of struweel, in de directe omgeving van voortplantingswater. In Noord-Brabant komt de soort voor in poelen, vijvers, matig voedselrijke vennen en in leemputten. Ook de kamsalamander heeft graag visvrij water. In het plangebied is een ven aanwezig. Deze vijver biedt potentieel voortplantingswater in de ondiepe delen aan de rand van de vijver, daar waar de vissen niet bij kunnen. Tevens is er potentieel voortplantingswater aanwezig op enkele tientallen meters afstand. Het plangebied biedt daarnaast ruigtes en lage begroeiing in de vorm van braamstruweel en klimop, wat het gebied aantrekkelijk maakt om te overwinteren voor zowel de Alpenwatersalamander als de kamsalamander.

Algemene amfibiesoorten, zoals de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, groene kikker en kleine watersalamander planten zich ook in allerlei typen wateren voort en overwinteren op het land op beschutte plekken. In het plangebied zijn verschillende plekken met een bladstrooisellaag. Overwintering van algemene amfibiesoorten kan dus niet op voorhand worden uitgesloten.

Effectanalyse

Het ven wordt met de voorgenomen werkzaamheden niet aangetast. Echter wordt er ruimtebeslag gelegd op potentieel overwinteringsgebied van de Alpenwatersalamander en kamsalamander. Derhalve dient aanvullend onderzoek uitgevoerd te worden naar de aan- dan wel afwezigheid van de Alpenwatersalamander en kamsalamander. Op basis van de resultaten dient er mogelijk een omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot de Alpenwatersalamander en kamsalamander aangevraagd te worden.

Algemene amfibiesoorten overwinteren op allerlei beschutte plekken. Het voorkomen van algemene amfibieën kan niet op voorhand worden uitgesloten. Deze zijn vrijgesteld van het aanvragen van een omgevingsvergunning. Echter geldt de specifieke zorgplicht en het voorkomen van onnodig lijden altijd. Voorzorgsmaatregelen dienen te worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol om het onverhoopt schaden van amfibieën te voorkomen.

3.3.7 Reptielen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont waarnemingen van levendbarende hagedis en hazelworm in de omgeving van het plangebied (straal van 3 kilometer). Andere reptielen kunnen op basis van de bekende verspreidingsgegevens op voorhand worden uitgesloten. Waarnemingen van deze soorten beperken zich tot natuurgebieden in de omgeving, de Kampina (Natura 2000), langs de Beerze en De Geelders.

De hazelworm heeft een voorkeur voor enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. De soort is heel verstoringsgevoelig. Het bos met het open interieur en het parkachtige karakter te midden van woningen en recreatie, maakt het ongeschikt leefgebied voor de hazelworm. Het voorkomen van de hazelworm wordt op voorhand uitgesloten.

De levendbarende hagedis heeft voorkeur voor heide en hoogveen. Hij is afhankelijk van structuurrijk habitat met daarbinnen open zon beschenen, snel opwarmende plekken in de nabijheid van dekkingsmogelijkheden om zich te beschermen tegen uitdroging en predatie. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor vochtige terreinen, vooral met structuurrijke overgangen droge terreindelen. Het bos gedomineerd door Amerikaanse eik heeft geen goed ontwikkelde ondergroei en mist daarmee de benodigde dekking en structuur. Dit samen met de lokale verspreiding van de soort dat zich beperkt tot natuurgebieden, maakt het dat aanwezigheid van de soort is uit te sluiten.

Effectanalyse

Er zijn geen (negatieve) effecten te verwachten op reptielen. Soortgericht onderzoek en een Omgevingsvergunning op de grond van de Omgevingswet met betrekking tot beschermde reptielen zijn niet nodig.

3.3.8 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont waarnemingen van de beschermde ongewervelden beekrombout, bosbeekjuffer, gevlekte witsnuitlibel, grote vos, kleine ijsvogelvinder en teunisbloempijlstaart. Andere waarnemingen van ongewervelden in een straal van 3 kilometer rond het plangebied betreffen niet-beschermde, veelal algemene soorten dagvlinders (zoals atalanta, bont zandogje en citroenvlinder), libellen (zoals azuurwaterjuffer, grote keizerlibel en watersnuffel) en kevers (zoals donker soldaatje en verschillende soorten lieveheersbeestjes).

De waarnemingen van de beekrombout, bosbeekjuffer en gevlekte witsnuitlibel stammen bijna allemaal uit van de waterlopen de Dommel, de Beerze en de Kleine Aa, en van de vennen op landgoed Venrode. De beekrombout en bosbeekjuffer komen veelal voor bij stromende, zuurstofrijke beken, met rijkbegroeide oevers naast hooilanden, heidevelden en ruigten. Dit biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied.

De gevlekte witsnuitlibel komt voor bij verlandingszones van laagveenmoerassen, bij plassen met helder water, ondiep (één meter of minder), matig voedselrijk en beschut gelegen. De vijver voldoet niet aan deze habitatkenmerken. Ook het voorkomen van de gevlekte witsnuitlibel wordt daarmee uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek zijn de waardplanten van de grote vos (Iep, populier, wilgensoorten en sleedoorn), teunisbloempijlstaart (o.a. teunisbloem) en kleine ijsvogelvinder (wilde kamperfoelie en sneeuwbes) niet aangetroffen. Derhalve kan het voorkomen van beschermde vlindersoorten op voorhand worden uitgesloten.

Effectanalyse

Met de voorgenomen ontwikkeling worden geen exemplaren of leefgebied van beschermde ongewervelden aangetast. Derhalve vinden geen negatieve effecten plaats. Aanvullend soortgericht onderzoek en een vergunning flora- en fauna-activiteit met betrekking op beschermde ongewervelden is derhalve niet nodig.

3.3.9 Rode lijst-soorten

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat er binnen 1 kilometer van het plangebied, in vergelijkbaar habitat, waarnemingen zijn gedaan van meerdere soorten die vermeld staan op de Rode lijst, en die niet worden beschermd onder Bal artikel 11.37 (Vogelrichtlijn) artikel 11.46 (Habitatrichtlijn) of artikel 11.54 (Nationaal beschermde soorten). Het gaat om de soorten beschreven in tabel 2. Op basis van verspreidingsgebied en habitattypen wordt aanwezigheid van andere Rode Lijst-soorten niet verwacht.

Tabel 2 | Rode Lijst soorten in de omgeving van het plangebied

Planten	Ongewervelden	Schimmels
Dubbelloof	Oranje zandoogje	Hanenkam
Gele Kornoelje		Kurkstrookzwam
		Roodschubbige gordijnzwam
		Spechtinktzwam
		Pagemantel

Dubbelloof komt voor in bossen en komt voor op zure en humusrijke bodems, welke voedsel- en stikstof arm zijn. De soort kan op basis van deze kenmerken niet zondermeer uitgesloten worden.

De gele kornoelje komt voor op zonnige, tot licht beschaduwde plaatsen op kalkrijke grond (mergel en stenige plaatsen). Het plangebied voldoet niet aan deze kenmerken. Het voorkomen van de gele kornoelje kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Het oranje zandoogje komt voornamelijk voor bij ruige, kruidenrijke plaatsen in de halfschaduw, vaak in de buurt van struiken, struweel of bos. Voorbeelden zijn ruige graslanden in een bosrijke omgeving, bosranden, bosweiden, heide nabij bos, braakliggende terreinen en wegbermen. Een kruidenrijke omgeving ontbreekt in het plangebied. Het voorkomen van het oranje zandoogje wordt derhalve uitgesloten.

De hanenkam komt voor op zure zandgronden in naald- en loofbossen, bij den, eik, beuk en berk van juni tot oktober. De kurkstrookzwam komt voor in naald- en gemengde bossen, op dood naaldhout (voornamelijk omgevallen stammen van grove den en spar). Deze bomen komen veelvuldig voor. Het voorkomen van deze soorten kan derhalve niet worden uitgesloten.

De roodschubbige gordijnzwam komt zelden in naaldbossen voor. Door de aanwezigheid van dennen wordt de soort hier niet verwacht. De spechtinktzwam komt voor op kalkrijke, lemige bodems. De bodem in het plangebied is erg humusrijk, waardoor een zure grond verwacht wordt. Derhalve wordt het voorkomen van de spechtinktzwam op voorhand uitgesloten. De pagemantel daarentegen wordt zelden bij loofbomen (beuken, eiken en berken) gezien, welke ook voorkomen in het plangebied. Tevens komt deze soort vaak voor bij jonge boompjes op humusarm zand. Derhalve wordt ook deze soort op voorhand uitgesloten.

Effectanalyse

Het voorkomen van dubbelloof, hanenkam en kurkstrookzwam kan niet op voorhand worden uitgesloten, en ondervinden daarmee mogelijk negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Er dienen maatregelen getroffen te worden om de achteruitgang van rode lijst soorten te voorkomen. Voorbeelden zijn het hergebruiken van de bomen/boomstammen en het creëren van groeiplekken voor dubbelloof.

Soortgericht onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde Rode Lijst-soorten is niet nodig. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit op grond van de Omgevingswet met betrekking tot Rode Lijst-soorten is niet nodig.

4 Overig natuurbeleid

4.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in de Omgevingswet is vastgelegd bestaat uit:

- Provinciaal beleid:
 - Natuurnetwerk Brabant (NNB en NNB ecologische verbindingen);
 - Gebieden buiten het NNB.
- Gemeentelijk beleid.

De aanwijzing hiervan is geregeld in de Omgevingsverordening, conform art. 2.44 Ow. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl. Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, lid 2 Bkl, dat instructieregels bevat. De regels verzekeren dat kwaliteit en oppervlakte van het NNN niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen gebieden wordt behouden en dat nadelige gevolgen van activiteiten binnen het NNN tijdig worden gecompenseerd. Indien er sprake is van nadelige gevolgen, geldt het 'ja-mits'-principe. Dit houdt in dat er bij nadelige gevolgen sprake is van compensatieplicht.

Provincies kunnen bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 ow). De geldende regels zijn opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening. Het Natuur Netwerk Brabant (NNB) is een samenhangend netwerk van natuurgebieden en landbouwgebieden met natuurwaarden van (inter-)nationaal belang. Het doel van het NNB-beleid is het veiligstellen van ecosystemen en het realiseren van leefgebieden met goede condities voor de biodiversiteit. Het NNB hangt samen met het Natuur Netwerk in de andere delen van Nederland (NNN) en met het Europese net van natuurgebieden (Natura 2000). Om de robuustheid van het systeem te bevorderen, zijn er gebieden opgenomen als verbinding tussen het Natuur Netwerk Brabant en het Landelijk gebied; de Groenblauwe mantel. Het beleid in de Groenblauwe mantel is gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van natuur, watersysteem en landschap. Binnen de groenblauwe mantel is ruimte voor de ontwikkeling van gebruiksfuncties zoals landbouw en recreatie, met een meer extensief karakter en als die bijdragen aan de kwaliteiten van natuur, water en landschap. De Groenblauwe mantel maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland. In bijlage 1 wordt het beleid nader beschreven.

Tevens zijn er attentiezones waterhuishouding, welke vaak onderdeel zijn van het Natuurnetwerk Brabant. Een omgevingsplan ter plaatse van Attentiezone waterhuishouding strekt tot bescherming van de waterhuishouding en sluit functies en activiteiten uit die een negatief effect hebben op de hydrologische instandhoudingsdoelen uit. Het omgevingsplan stelt regels over;

- het verzetten van grond van meer dan 100 m³ of op een diepte van meer dan 60 cm beneden maaiveld, voor zover geen omgevingsvergunning is vereist voor een ontgrondingsactiviteit;
- de aanleg van drainage ongeacht de diepte, tenzij het gaat om vervanging van een bestaande drainage;
- het verlagen van de grondwaterstand anders dan door middel van het graven van sloten of het toepassen van drainagemiddelen, met uitzondering van grondwateronttrekkingen; en
- het beperken van het buiten een agrarisch bouwperceel aanbrengen van verharde oppervlakten.

Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van het NNB en de groenblauwe mantel in de omgeving van het plangebied en mogelijke nadelige gevolgen als gevolg van de activiteit. In de provincie Noord-Brabant is toetsing van effecten door externe werking van toepassing.

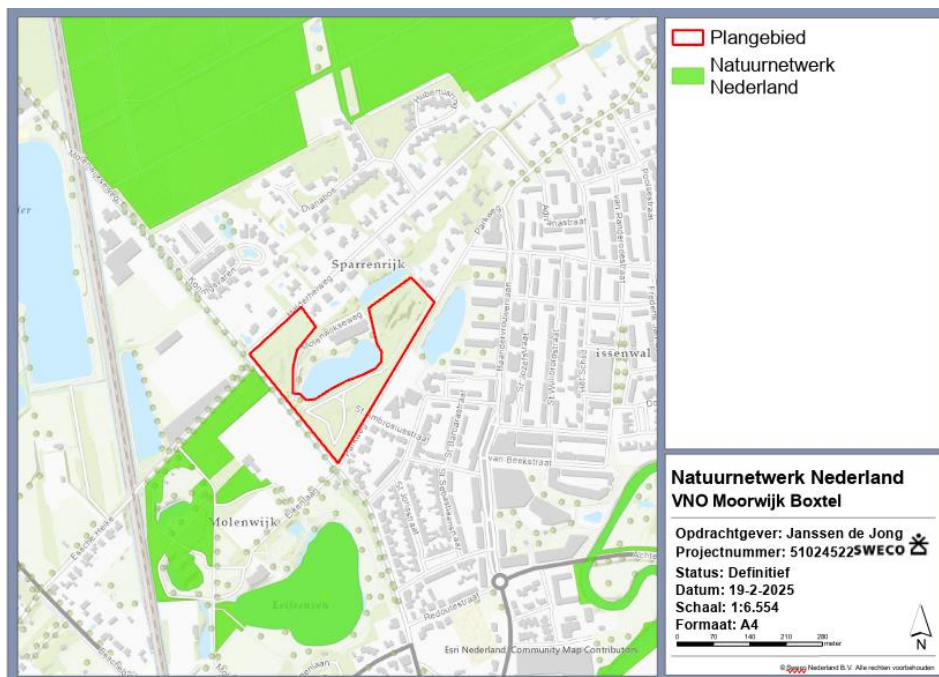
4.2 Resultaten

Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van het NNB, zie figuur 8. Er vindt dus geen ruimtebeslag plaats. Naast ruimtebeslag, kunnen door de toepassing van externe werking ook verstoringseffecten van belang zijn. Deze gelden als de werkzaamheden binnen 100 meter van het NNB uitgevoerd worden. De minimale afstand van het plangebied tot het NNB is circa 15 meter, waardoor potentiële verstoring van fauna binnen het NNB mogelijk aan de orde is.

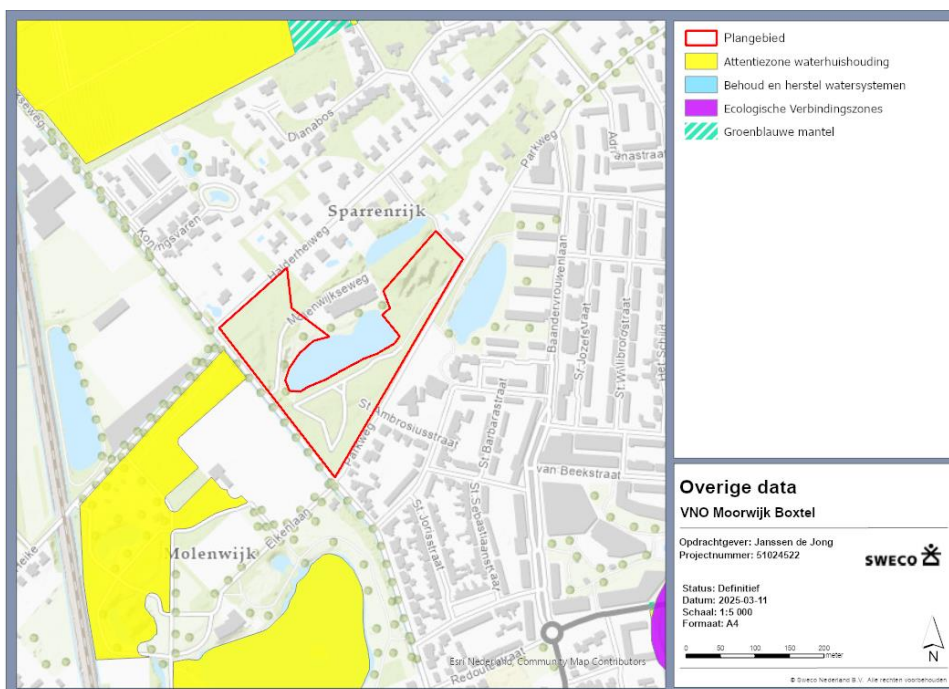
Echter blijft er tussen het Natuurnetwerk Brabant en de woningbouwontwikkeling een buffer van struiken en bosschage staan. De werkzaamheden zijn tijdelijk van aard. Tevens is het Natuurnetwerk Brabant gelegen naast sportvelden, welke door lantaarns verlicht worden. Eventuele (permanente) uitstraling van licht vanuit de woningbouw (verlichting vanuit woning en tuin) heeft geen aanvullende negatieve effecten op de wezenlijke waarde en kenmerken van het natuurnetwerk. Negatieve effecten door externe werking kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van de Groenblauwe mantel of een ecologische verbindingszone, zie figuur 9. Tevens ligt de Groenblauwe mantel en de ecologische verbindingszone niet binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden.

Het plangebied ligt tevens naast de attentiezone waterhuishouding (welke onderdeel is van het Natuurnetwerk Brabant). Er wordt niet gewerkt in de attentiezone waterhuishouding, en effecten op de waterhuishouding door de voorgenomen werkzaamheden worden op voorhand uitgesloten.

Figuur 8 | Ligging plangebied ten opzichte van NNN/NNB

Figuur 9 | Ligging van de Attentiezone waterhuishouding, ecologische verbindingszone en de groenblauwe mantel ten opzichte van het plangebied

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Natura 2000

Het meest dichtbijgelegen Natura 2000-gebied ligt op circa 2663 meter afstand van het plangebied. Het plangebied ligt buiten de grenzen van het Natura-2000 gebied, dus directe effecten door fysieke aantasting en versnippering zijn op voorhand uit te sluiten. Indirecte effecten reiken in het algemeen tot maximaal honderden meters ver. Indirecte effecten ten gevolge van de werkzaamheden, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring, worden vanwege de afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied op voorhand uitgesloten.

Stikstofemissie kan optreden tijdens zowel de aanlegfase als de gebruiksfase. Een AERIUS-berekening is nodig om uitsluitel te geven over een eventuele toename aan stikstofdepositie.

5.2 Soortenbescherming

Het plangebied kan mogelijk onderdeel zijn van leefgebied van beschermde soorten. Voor een aantal soorten geldt dat de geplande werkzaamheden een negatieve invloed kunnen hebben.

- Met het kappen van de bomen gaan mogelijk verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis verloren. Tevens kan door een toename in verlichting naast de vijver, deze zijn functie als mogelijk essentieel foerageergebied verliezen.
- Het plangebied is geschikt voor boommarter, bunzing, eekhoorn en wezel. Met de voorgenomen ontwikkeling kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van deze soorten fysiek worden aangetast.
- De vijver is mogelijk geschikt voor Alpenwatersalamander en kamsalamander. Het bosschage is geschikt als overwinteringsgebied. Met de voorgenomen ontwikkelingen wordt dit aangetast.
- In het plangebied zijn (oude) nesten van een reigerkolonie aangetroffen. Deze nesten kunnen tevens gebruikt worden door verschillende roofvogels, waardoor het mogelijk gaat om jaarrond beschermde soorten. Tevens dienen de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op de reigerkolonie in kaart worden gebracht.

Voor deze soorten geldt dat nader onderzoek noodzakelijk is om duidelijkheid te krijgen of de soorten daadwerkelijk verblijven in het plangebied. Eventuele omgevingsvergunningen die nodig zijn voor het uitvoeren van werkzaamheden worden verleenbaar geacht. Dit op basis van de mogelijk te treffen compenserende (tijdelijk en permanent) en mitigerende maatregelen. Voor vogelsoorten is het echter moeilijker een omgevingsvergunning te verkrijgen, in het licht van de bij wet genoemde belangen. Het bevoegd gezag beoordeelt of aan de voorwaarden wordt voldaan. Daarnaast moeten voorzorgsmaatregelen genomen worden om tijdens de uitvoeringsfase verstoring te voorkomen van vleermuizen, broedende vogels en algemene vrijgestelde soorten. Aanbevolen wordt om deze maatregelen uit te werken in een ecologisch werkprotocol.

Rode lijstsoorten

Het voorkomen van dubbelloof, hanenkam en kurkstrookzwam kan niet op voorhand worden uitgesloten, en ondervinden daarmee mogelijk negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden. Er dienen maatregelen getroffen te worden om de achteruitgang van rode lijst soorten te voorkomen. Voorbeelden zijn het hergebruiken van de bomen/boomstammen en het creëren van groeiplekken voor dubbelloof.

5.3 Overig natuurbeleid

De minimale afstand van het plangebied tot het NNB is circa 15 meter, waardoor potentiële verstoring van fauna binnen het NNB mogelijk aan de orde is. Echter blijft er tussen het Natuurnetwerk Brabant en de woningbouwontwikkeling een buffer van struiken en bosschage staan. De werkzaamheden zijn tijdelijk van aard. Tevens is het Natuurnetwerk Brabant gelegen naast sportvelden, welke door lantaarns verlicht worden. Eventuele (permanente) uitstraling van licht vanuit de woningbouw heeft geen aanvullende negatieve effecten op het natuurnetwerk. Negatieve effecten door externe werking kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten. Het plangebied ligt tevens naast de attentiezone waterhuishouding (welke onderdeel is van het Natuurnetwerk Brabant). Er wordt niet gewerkt in de attentiezone waterhuishouding, en effecten op de waterhuishouding door de voorgenomen werkzaamheden worden op voorhand uitgesloten.

Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van de Groenblauwe mantel of een ecologische verbindingszone. Tevens ligt de Groenblauwe mantel en de ecologische verbindingszone niet binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden.

Referenties

Omgevingsverordening Noord Brabant (2025). Opgehaald op 10-03-2025 via <https://noord-brabant.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx?id=NLIMRO9930TAMOvrNBrabantgc-1224>

Natura 2000 (z.d.). Informatie over Kampina en Oisterwijkse Vennen, opgehaald op 17-02-2025 via <https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-brabant/kampina-en-oisterwijkse-vennen>

Ravon (z.d.). Informatie over beschermde amfibieën en reptielen, opgehaald op 25-02-2025 via <https://www.ravon.nl/amfibieen>

Sovon (z.d.). Informatie over beschermde vogels, opgehaald op 19-02-2025 via <https://stats.sovon.nl/>

Vogelbescherming (z.d.). Informatie over beschermde vogels, opgehaald op 19-02-2025 via <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels>

Zoogdiervereniging (z.d.). Informatie over beschermde zoogdieren, opgehaald op 17-02-2025 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Bijlage 1 Toetsingskaders wetgeving en beleid

Omgevingswet: Natura 2000-gebieden

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Voor habitattypen en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau bevinden (kwalitatief en kwantitatief) kunnen behoudsdoelstellingen bestaan. Voor habitattypen en leefgebieden van soorten die nog niet het gewenste niveau hebben bereikt, kunnen uitbreidings- en/of verbeterdoelstellingen bestaan.

In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel als mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, lid 1 Bal). Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen (verslechterende of significant verstorende gevolgen) op instandhoudingsdoelstellingen op grond van objectieve gegevens op voorhand uitgesloten kunnen worden (art. 11.6, lid 2 Bal). Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan verplicht de specifieke zorgplicht passende preventieve maatregelen te nemen (art. 11.6, lid 2, onder d), of, als dit niet gaat, om passende herstelmaatregelen te treffen (art. 11.6, lid 2, onder f). Daarnaast dient de effectiviteit van de maatregelen gemonitord te worden. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten, maar ook voor activiteiten die conform een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd.

Vergunningplicht projecten

Een activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt aangeduid met een 'Natura 2000-activiteit'. Een Natura 2000-activiteit is vergunningsplichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een 'vergunningsvrij geval' (art. 11.16 t/m 11.21 Bal). Activiteiten die nodig zijn voor het beheer van Natura 2000-gebieden (om de doelstellingen te kunnen halen) of geen significante gevolgen hebben, vallen *niet* onder de regels voor een Natura 2000-activiteit.

Er dient getoetst te worden of een activiteit (al dan niet significante) negatieve gevolgen kan hebben. Wanneer na een eerste verkennende effectbeoordeling effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten kunnen de volgende vervolgstappen aan de orde zijn:

- Een voortoets geeft een aanwijzing over de mogelijke negatieve effecten van een project op Natura 2000-gebieden. Uit de voortoets volgt ook welke vervolgstappen nodig zijn. Soms blijkt uit de voortoets dat er zeker geen significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden zijn. Er zijn dan geen vervolgstappen nodig. Indien er sprake is van een Natura 2000-activiteit die niet vergunningsvrij is, en significante effecten niet kunnen worden uitgesloten, volgt een Passende Beoordeling.

- Passende beoordeling: beoordeling of significante gevolgen van het plan of project zijn uit te sluiten rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. De regels waar een Passende Beoordeling aan moet voldoen staan in art. 16.53c Ow en art. 8.74b Bkl. Als significante gevolgen ondanks mitigatie niet uit te sluiten zijn, volgt een ADC-toets.
- ADC-toets: Aangetoond dient te worden dat er geen Alternatieven zijn met minder grote effecten, er sprake is van een Dwingende reden van groot openbaar belang en in afdoende Compensatie is voorzien (art. 8.74b, lid 2 en 3 Bkl).

Mogelijke nadelige gevolgen als gevolg van de depositie van stikstof dienen bij Natura 2000-activiteiten getoetst te worden door middel van de Aeries Calculator (art. 4.15 Or).

Als uit de voortoets blijkt dat het niet gaat om een 'Natura 2000-activiteit' of als het een vergunningsvrij geval betreft, is er mogelijk nog wel sprake van een 'activiteit die nadelige (maar zeker geen significante) gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied'. Ondanks dat er geen vergunningplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht van toepassing. Vastlegging van toetsing aan de specifieke zorgplicht wordt sterk aangeraden.

Mogelijkheid tot vaststelling *plannen*

De term 'Natura 2000-activiteit' geldt alléén voor projecten. Een plan mag worden vastgesteld als uit een Passende Beoordeling, bedoeld in artikel 16.53c, eerste lid Ow, de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten (art. 10.24 Bkl). Is er ondanks mitigatie nog steeds sprake van een significant gevolg, dan kan het plan alleen worden vastgesteld als de zogenaamde ADC-toets met succes is doorlopen (art. 10.24, lid 2 en 3 Bkl).

In het Bal zijn een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen waarvoor geen vergunningplicht geldt. Dit betreft onder meer:

- In een programma (bijv. Natura 2000-beheerplan) aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.21 Bal, mits het programma voldoet aan de eisen zoals aangegeven in art. 11.18, lid 2 Bal.
- In een omgevingsverordening aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.19 en art. 11.21 Bal.
- In een ministeriele regeling aangewezen Natura 2000-activiteiten die voldoen aan art. 11.20 en 11.21 Bal.

Omgevingswet: soortenbescherming

Bescherming van soorten wordt in de Omgevingswet geregeld in hoofdstuk 5. Alle activiteiten met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild voorkomende dieren of planten zijn zogeheten flora- en fauna-activiteiten (bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet). Voor alle flora- en fauna-activiteiten is een specifieke zorgplicht opgenomen (art. 11.27 Bal). Deze houdt in dat iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, nadelige gevolgen zo veel als mogelijk dient te voorkomen, beperken of ongedaan te maken (art. 11.27, 1e lid Bal).

Om te voldoen aan de specifieke zorgplicht dient eenieder onderzoek te doen naar het voorkomen van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn (art. 11.27, 2e lid Bal). Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl.
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl.
- Dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten.
- Nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal).

Indien er sprake is van schadelijke handelingen, leidt dit tot een vergunningsplichtig geval. De schadelijke handelingen komen voort uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en Internationale Verdragen en betreffen de volgende handelingen;

Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal):

- Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1 Vrl.
- Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels.
- Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels.
- Het opzettelijk storen van vogels.
- Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.
- Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal):

- Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levend dieren Hrl bijlage IV, onder a, Bern bijlage II, Bonn bijlage I (ex. Vogels art. I Vrl).
- Het opzettelijk verstoren van dieren.
- Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren.
- Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren.
- Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijk verspreidingsgebied.
- Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Schadelijke handelingen andere soorten (art. 11.54 Bal):

- Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A.
- Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren.

- Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.
- Het verbod geldt niet voor bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.
- Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Voor *Vogelrichtlijn*- en *Habitatrichtlijn*soorten geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden, en dat exemplaren niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond. In gebruik zijnde nesten van vogels zijn te allen tijde gedurende het broedseizoen beschermd.

Van een aantal vogelsoorten geniet de vaste rust- en verblijfplaats een aanvullende jaarronde bescherming. Er is een indicatieve landelijke lijst opgesteld⁵, maar provincies hebben de mogelijkheid deze aan te passen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën, waarbij de nesten van soorten van categorie 1 t/m 4 in principe altijd jaarrond beschermd zijn, en nesten van soorten van categorie 5 enkel wanneer er een zwaarwegend ecologisch belang is om het nest wel jaarrond te beschermen. Zie Tekstbox 1 voor een toelichting per categorie. Ook voor soorten van categorieën 1 t/m 4 kunnen zich uitzonderingssituaties voordoen waarbij een nest geen jaarronde beschermd behoeft. Dit wordt beoordeeld door een ecooloog. Soorten van categorie 1 t/m 4 zijn de volgende: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw. Van een aantal andere soorten zijn de nesten enkel beschermd indien er onvoldoende alternatieven zijn.

⁵ RVO, 2021. Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten
<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde-vogelnesten.pdf>

Tekstbox 1 Vogels met jaarrond beschermde nesten.

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van de Wnb jaarrond:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Op soorten van de volgende categorie gelden de verbodsbepalingen van de Wnb niet jaarrond:

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Indien dit het geval is, is een omgevingscheck benodigd.

Onderzoeken naar het voorkomen van soorten uit de *Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn* hebben een geldigheidsduur van drie jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Voor *Andere soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van deze soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verstoring van deze soorten is geen schadelijke handeling die leidt tot een vergunningsplichtig geval. Ten aanzien van de *Andere soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie onder voorwaarden vrij te stellen. Zie tabel 3 voor de vrijgestelde soorten in de provincie Noord Brabant.

Tabel 3 Vrijgestelde soorten in de provincie Noord Brabant

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	Middelste groene kikker / bastaardkikker
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ondergrondse woelmuis	
Ree	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wild zwijn	
Woelrat	

Onderzoeken naar het voorkomen van *Andere soorten* hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Een aantal uitzonderingen op de vergunningplicht en de vergunningsvrije gevallen zijn benoemd. Er geldt geen vergunningplicht wanneer;

- Schadelijke handelingen uitgevoerd worden ten behoeve van instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura-2000 doelstellingen (zie art. 11.37, lid 2 onder b, art. 11.46, lid 2 onder b en art. 11.54 lid 2 onder c Bal).
- Flora- en fauna-activiteiten aangewezen zijn in een programma (bijvoorbeeld in een Natura 2000-beheerplan).
- Flora- en fauna-activiteiten zijn aangewezen in een omgevingsverordening (bijvoorbeeld door de provincie vrijgestelde soorten en handelingen).
- Flora- en fauna-activiteiten zijn aangewezen in een ministeriële regeling (bijvoorbeeld door de minister van LNV vrijgestelde soorten en handelingen).
- Flora- en fauna-activiteiten aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld of voor voorgenomen schadelijke handelingen geldt een vergunningplicht. Een omgevingsvergunning kan enkel worden verleend als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (artikel 8.74I Bkl).

- De activiteit nodig is vanwege bepaalde belangen.
- Geen andere bevredigende oplossing mogelijk is.
- De activiteit niet nadelig is voor de gunstige staat van instandhouding van populaties.
- Verder geldt in geval van populatiebeheer een aanvullende beoordelingsregel.

Voor vogels gelden zwaardere belangen dan voor soorten van Habitatrichtlijn of verdragen, en voor andere soorten. Voor andere soorten wordt ook vergunning verleend voor activiteiten in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en bestendig beheer of onderhoud en voor een zelf nader te specificeren 'Algemeen belang'.

Rode lijst soorten

De rode lijstsoorten hebben geen juridische status. Rode lijstsoorten vallen derhalve niet automatisch onder specifieke beschermingsregels. Voor rode lijstsoorten van nationaal belang, zoals vermeld in Bijlage IX van het Bal, gelden wel specifieke beschermregels. Soms kan het verrichten van activiteiten nadelig zijn voor een rode lijstsoort. De activiteit is dan een flora- en fauna-activiteit waarvoor de specifieke zorgplicht geldt.

Omgevingswet: Houtopstanden

De regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen staan opgenomen in Afdeling 1.3 Bal. Hierin staat dat het vellen van houtopstanden is beschermd door een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en herplantplicht (art. 11.129 Bal) voor houtopstanden vanaf 10 are of meer of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen, buiten de zogeheten 'bebouwingscontour houtkap' (art. 11.111, lid 2 Bal).

Het is verboden om zonder een melding een houtopstand te vellen. De velling moet ten minste 4 weken tot maximaal 1 jaar vooraf worden gemeld (art. 11.126 Bal). Als een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, geldt een herplantplicht. De opstand moet binnen 3 jaar op dezelfde grond op bosbouwkundige wijze worden herbeplant (art. 11.129 Bal). Als de herbeplanting binnen 3 jaar niet is aangeslagen, wordt deze vervangen.

De regels gelden niet voor:

- Houtopstanden kleiner dan 10 are.
- Bomenrijen bestaande uit 20 bomen of minder.
- Houtopstanden op erven of in tuinen.
- Bomen of struiken voor de teelt van vruchten of noten.
- Windschermen om boomgaarden.
- Kerstbomen niet ouder dan 20 jaar.
- Kweekgoed.
- Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs watergangen of eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Dunningen.
- Beplantingen van populieren, wilgen, essen of elzen voor productie van biomassa, die tenminste eens in de 10 jaar worden geoogst, bestaande uit minstens 10.000 stoven/ha/beplantingseenheid en die zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Voor het vellen van houtopstanden, het herbeplanten van grond of nadat een houtopstand op een andere manier teniet is gegaan, geldt een specifieke zorgplicht (art. 11.116 Bal). De specifieke zorgplicht voor vellings- en herbeplantingsactiviteiten en handel in en bezit van hout, stelt dat als zo'n activiteit nadelige gevolgen heeft voor de oogmerken voor de regels voor deze activiteiten (art. 11.112 Bal), degene die deze verricht verplicht is om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken of achterwege te laten. Om aantoonbaar aan de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het raadzaam de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een rapportage vast te laten leggen.

Gedeputeerde Staten heeft de bevoegdheid om maatwerkvoorschriften op te stellen over de melding- en herplantplicht (art. 11.119 Bal), om op die wijze af te wijken van de melding- of herplantplicht. Tevens zijn er een aantal uitzonderingen van de meld- en herplantplicht (art. 11.131 Bal) voor vellingen. Tevens geldt de meld- en herplantplicht niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout (art. 11.126, lid 2 en art. 11.129, lid 1 Bal).

Provinciaal natuurbeleid

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in 1990 door het Rijk geïntroduceerd als Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Naast tal van natuurgebieden omvat het NNN ook vrijwel alle Natura 2000-gebieden. De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening, conform art. 2.44, lid 4 Ow en art. 7.6, lid 1 Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten (art. 7.8, 1e lid Bkl). Deze regels zijn gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl. Het kan per provincie verschillen hoe wezenlijke kenmerken en waarden worden gedefinieerd. In artikel 7.7, lid 2 wordt aangegeven dat deze waarden worden bepaald met inachtneming van de doelstellingen bedoeld in artikel 2.18, eerste lid, onder g, van de wet. Hiermee wordt bedoeld op de verantwoordelijkheid van provincies om, op het gebied van natuur, zorg te dragen voor behoud of herstel van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen, van hun biotopen en habitats, en van in Nederland voorkomende typen natuurlijke habitats, in overeenstemming met de internationaalrechtelijke verplichtingen.

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, lid 2 Bkl. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen gebieden van het natuurnetwerk worden behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

Onder de Ow is er sprake van een 'ja, mits'-principe. Echter, als er sprake is van nadelige gevolgen, dient er gecompenseerd te worden. Er is dus een compensatieplicht.

Behoudens de rijkswateren, waar het Rijk bevoegd gezag is (o.a. Waddenzee, Noordzee, IJsselmeer), zijn de provincies bevoegd gezag inzake het NNN. Het Natuurnetwerk Nederland is vastgelegd in de Provinciale structuurvisies en Provinciale verordeningen. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan.

Overige gebieden

De provincie Noord-Brabant kent beleid ten aanzien van de groenblauwe mantel. De provincie streeft naar samenhangende aanpak van natuur, landschap en water die de omgevingskwaliteit en recreatiemogelijkheden versterkt en waardoor de gevolgen van klimaatveranderingen voor de natuur en het watersysteem beter kunnen worden opgevangen. Om de robuustheid van het systeem te bevorderen, zijn er gebieden opgenomen als verbinding tussen het Natuur Netwerk Brabant en het Landelijk gebied; de Groenblauwe waarden. De locatie Groenblauwe waarden ligt binnen Landelijk gebied op gebieden met belangrijke nevenfuncties voor natuur en water. Ook groene gebieden in en nabij de stedelijke omgeving zijn soms opgenomen binnen Groenblauwe waarden.

Deze gebieden bieden bij uitstek mogelijkheden voor recreatie, extensieve vormen van landbouw en multifunctioneel landgebruik of extensieve ontwikkeling van stedelijke ontwikkeling. Ingeval de locatie over Stedelijk gebied ligt zijn er belangrijke groenblauwe waarden aanwezig of is het voor het versterken van omgevingskwaliteit belangrijk dat er extensieve verstedelijking plaatsvindt met een evenwichtige groen-rood verhouding. Binnen Groenblauwe waarden is het beleid gericht op het behoud en vooral de ontwikkeling van een klimaatbestendig en veerkrachtig watersysteem en de ontwikkeling van groenblauwe waarden, natuur en landschap.

Een omgevingsplan ter plaatse van Groenblauwe waarden:

- Strekt tot het behoud, het herstel of de duurzame ontwikkeling van het bodem- en watersysteem en de daarmee samenhangende ecologische waarden en kenmerken, biodiversiteit en landschappelijke waarden en kenmerken.
- Bevat een beschrijving van de ecologische-, landschappelijke- en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied.
- Stelt regels ter bescherming van de ecologische-, landschappelijke- en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied.
- Bepaalt dat de toedeling van een functie of activiteit gepaard gaat met een positieve bijdrage aan het versterken van biodiversiteit en de bescherming en ontwikkeling van ecologische-, landschappelijke- en hydrologische waarden en kenmerken van het gebied.

Tevens kunnen bijzondere nationale natuurgebieden aangewezen worden als de bescherming van het gebied nodig is voor de instandhouding of herstel van biotopen en leefgebied van in Nederland van nature in het wild voorkomende soorten genoemd in bijlage I Vogelrichtlijn of Bijlage I, II, IV of V Habitatrichtlijn. In dat geval bevat het aanwijzingsbesluit instandhoudingsdoelstellingen (art. 3.64 Bkl). Voor de bescherming van bijzondere nationale natuurgebieden geldt, naast een mogelijke toegangsbeperking, de specifieke zorgplicht zoals genoemd in art. 11.6 Bal.

De provincies kunnen bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). De geldende regels zijn opgenomen in de provinciale verordening.